

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.344/2023/29.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. február 25.

Az ügy tárgya: pénzmosás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): IV. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék, 24.B.761/2018/234., ítélet,
tárgyalás, 2021. szeptember 14.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 3.Bf.7/2022/41., ítélet,
nyilvános ülés, 2022. június 1.

Az indítvány előterjesztője: a IV. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a IV. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a pénzmosás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a IV. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 24.B.761/2018/234. számú és a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.7/2022/41. számú ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 50.940 (ötvenezer-kilencszáznegyven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2021. szeptember 14. napján meghozott 24.B.761/2018/234. számú ítéletével a IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki pénzmosás büntetében [Btk. 399. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont I. és II. fordulat, (4) bekezdés a) pont, b) pont I. fordulat]. Ezért őt 3 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a bűnjelekről, a lefoglalt pénzösszegekről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. június 1. napján jogerős 3.Bf.7/2022/41. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a IV. rendű terhelt vonatkozásában akként változtatta meg, hogy a terhére rótt bűncselekményt folytatólagosan, társtettesként elkövetettnek minősítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét – további pontosítások mellett – a IV. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a IV. rendű terhelt védője – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottn – terjesztett elő felülvizsgálati indítványt elsődlegesen az első- és a másodfokú határozat hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan pedig a megtámadott határozatok megváltoztatása, és a IV. rendű terhelttel szemben kiutasítás büntetés kiszabása érdekében.

[4] Indokai szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést vétett az eljáró bíróság, mert a tárgyalást olyan személy, a IV. rendű terhelt távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte egyébként kötelező lett volna.

[5] Kifejtette, hogy bár a IV. rendű terhelt kétségtelenül lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, és ezt a lemondást a bíróság el is fogadta, ezt követően azonban tett egy rövid nyilatkozatot, amelyben a nyomozás során tett vallomását kiegészítette, pontosította.

[6] Álláspontja szerint a Be. 431. § (2) bekezdésének nyelvtani értelmezéséből ugyanakkor az következik, hogy amennyiben a terhelt vallomást tesz, azt egyértelműen a tárgyaláson való jelenlét szándékára vonatkozó bejelentésnek kell tekinteni.

[7] Ezért a vallomással a tárgyaláson való részvételről történő lemondás érvényét veszítette, és ettől kezdve a Be. 428. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelező lett volna a IV. rendű terhelt jelenléte, de legalábbis újabb nyilatkozat beszerzésére lett volna szükség. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor kizárólag az írásbeli nyilatkozat tartalmából vonta le azt a következtetést, hogy az nem tekinthető olyan bizonyítéknak, mely a terhelt távollétében történő védekezését akadályozná.

[8] A kiutasítással összefüggésben arra hivatkozott, hogy kiszabásának törvényi feltételei adottak voltak, így az eljáró bíróság a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével mulasztotta el a jogkövetkezmény alkalmazását.

[9] A Legfőbb Ügyészség BF.1518/2023/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt az eljárási szabálysértésre hivatkozó részében alaptalannak, a kiutasítás mellőzését sérelmező részében pedig törvényben kizártnak tartotta.

[10] Indokai szerint a IV. rendű terhelt szabályosan mondott le a tárgyaláson való jelenlét jogáról, e nyilatkozatából kitűnik, hogy azt a törvényi következmények ismeretében tette meg, és a szándékát a meghatalmazott védője a tárgyaláson szóban is megerősítette.

[11] Az irányadó ítélkezési gyakorlatra hivatkozással hangsúlyozta, hogy a terhelt azon nyilatkozatát kell olyan bejelentésnek tekinteni, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, amelyből – a nyilatkozat tartalma alapján – valóban e tény következik.

[12] A IV. rendű terhelt által védője útján benyújtott írásbeli vallomás tartalma szerint a IV. rendű terhelt nem tett olyan nyilatkozatot, melynek értelmében a tárgyalás, illetve a bizonyítás lefolytatását, vagy egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánná kísérni. E nyilatkozatban új információnak a korábbi vallomásához képest kizárólag az tekinthető, hogy az élettársával együtt immár két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodnak.

[13] Megjegyezte azt is, hogy a IV. rendű terheltnek a tárgyaláson való esetleges részvételre vonatkozó szándékát nem jelezte a kézbesítési megbízottként eljáró meghatalmazott védő sem, és a bíróság ezzel kapcsolatos eljárását sem sérelmezte.

[14] A kiutasítás büntetés kiszabására irányuló kérelemmel kapcsolatban kifejtette, hogy a terhelt terhére csak az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, e részében tehát a felülvizsgálati indítvány kizárt.

III.

[15] A IV. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[17] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[18] A védő szerint az elsőfokú bíróság a tárgyalást úgy tartotta meg a IV. rendű terhelt távollétében, hogy a jelenléte a törvény értelmében kötelező lett volna.

[19] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pont 2. fordulata alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja értelmében, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[20] Eldöntendő kérdés, hogy a IV. rendű terhelt 2019. április 18. napján kelt, és a bírósághoz 2019. április 23. napján érkezett írásbeli vallomása valóban olyan bejelentés-e, amely arra vonatkozik, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni [Be. 431. § (1) bekezdés és (2) bekezdés].

[21] A rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria a következőket állapította meg:

- az ügyben az elsőfokú bíróság 2018. október 18. napján tartott először tárgyalást, amelyen jelen volt a IV. rendű terhelt és a védője is;

- e tárgyaláson a vádirat ismertetését követően a IV. rendű terhelt nem tett vallomást, akként nyilatkozott, hogy fenntartja a korábbi vallomásait, de valamit hozzá kíván tenni a feleségével kapcsolatban (Fővárosi Törvényszék 24.B.761/2018/39. számú jegyzőkönyv 8. oldal 4. bekezdés);

- e kiegészítő nyilatkozatra e tárgyalási napon nem került sor, a bíróság a tárgyalást elnapolta, a következő öt érintő, 2018. november 22-i határnapra a IV. rendű terheltet szóban megidézte;

- ezt követően, 2018. október 31. napján érkezett a törvényszékre a IV. rendű terhelt védőjének beadványa, amelyben tájékoztatta a bíróságot arról, hogy a IV. rendű terhelt a tárgyaláson való részvétel jogáról lemond, és őt bízta meg a kézbesítési feladatok ellátásával (Fővárosi Törvényszék 24.B.761/2018/45. számú irat);

- a beadványhoz a védő csatolta a IV. rendű terhelt és általa aláírt, ellenjegyzett megbízási szerződést és elfogadó nyilatkozatot, amely tartalmazza, hogy a IV. rendű terhelt tudomásul veszi, hogy amennyiben a bíróság a tárgyaláson való jelenlétre nem kötelezi, a tárgyalást a távollétében is megtartja, és az eljárást vele szemben be is fejezheti;

- a 2018. december 10-én tartott tárgyalási napon az eljáró bíró a védő jelenlétében felolvasta a IV. rendű terhelt tárgyaláson való jelenlétről lemondó nyilatkozatát és a nyomozás során tett vallomásait, amelyre senki nem tett észrevételt (Fővárosi Törvényszék 24.B.761/2018/59. számú jegyzőkönyv 18. oldal 6-8. bekezdés);

- a IV. rendű terhelt védője valamennyi tárgyalási napon jelen volt;

- a védő a törvényszékhez 2019. április 23. napján nyújtotta be a IV. rendű terhelt írásbeli vallomását tartalmazó beadványát (Fővárosi Törvényszék 24.B.761/2018/89. számú irat);

- e beadvány azt tartalmazza, hogy a IV. rendű terheltet a védője a vallomástétel előtt teljeskörűen tájékoztatta a vonatkozó törvényi rendelkezésekről, és a IV. rendű terhelt a vallomását ezek ismeretében teszi meg;

- a nyilatkozatban rögzítésre került, hogy a IV. rendű terhelt a nyomozás során tett vallomását változatlanul fenntartja, azt azzal egészíti ki, hogy az élettársa, az V. rendű terhelt nem az ő kérésére, hanem saját megtakarítása céljából nyitott bankszámlát;
- továbbá az élettársa – mint ahogy korábban is előfordult már – megengedte neki, hogy egy ismerősének autóvásárlás céljából megadja a bankszámla adatait;
- a nyilatkozat szerint ezt követően az ismerőse telefonált, hogy utalt, és vegye fel a pénzt, majd ezután a IV. rendű terhelt megkérte az élettársát, hogy vegye fel a pénzt, aki ezt megtette, az összeget átadta neki, ő pedig továbbította az ismerősének;
- a vallomás rögzíti, hogy sem neki, sem az élettársának nem volt tudomása arról, hogy a pénz bűncselekményből származik, az élettársa pedig csak szívességet tett neki, az utalás körülményéről csak annyi tudomása volt, amit elmondott neki;
- a nyilatkozat szerint az élettársával együtt két kiskorú gyermek tartásáról gondoskodnak.

[22] A Be. 430. § (1)-(6) bekezdései alapján a terhelt a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, ha védővel rendelkezik, és a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával. E nyilatkozatot a bíróság előtt szóban, vagy a védője által ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okiratban teheti meg. A nyilatkozat megtételétől, illetve bírósághoz érkezésétől kezdve a bíróság a terheltnek szóló ügyiratokat – kivéve a tárgyaláson való jelenlétre kötelező végzést és az idézést – a kézbesítési megbízott részére kézbesíti.

[23] A Be. 430. § (7) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy ha a terhelt a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott, és őt a bíróság nem kötelezte a tárgyaláson való jelenlétre, a tárgyalást a terhelt távollétében is meg kell tartani. Ebben az esetben a bíróság az eljárást a meg nem jelent terhelttel szemben befejezheti.

[24] A hatályos szabályozás abból az elvből indul ki, hogy a tárgyaláson történő jelenlét elsősorban a terhelt joga és nem kötelessége, erre figyelemmel a terhelt a bíróság külön felhívása nélkül a bírósági eljárás bármely szakaszában, illetve az elsőfokú bírósági tárgyalás során bármikor bejelentheti, hogy a tárgyaláson nem kíván jelen lenni. Ha a terhelt megteszi a bejelentését, az mindaddig hatályos, amíg a terhelt olyan nyilatkozatot nem tesz, amely a korábbi nyilatkozata visszavonását jelenti. Mindez azt is jelenti, hogy a bejelentés az egész bírósági eljárásra érvényes, így azt az esetleges további bírósági szakokban nem kell megismételni {BH 2022.67., Kúria Bfv.II.148/2021/11. számú határozat [131] bekezdés}.

[25] A jogintézmény lényege a döntési lehetőség biztosítása a terheltnek arra vonatkozóan, hogy ügyében úgy folytatódjon az eljárás (tárgyalás), hogy azon személyesen nem vesz részt, de arról védője (kézbesítési megbízottja) útján folyamatos tudomása van.

[26] A Be. 136. § (5) bekezdése alapján a kézbesítési megbízott feladata ugyanis, hogy az eljárásban keletkezett, a megbízó részére kézbesítendő ügyiratokat átvegye, és azokat a megbízó részére továbbítsa; e tevékenységért a megbízóval szemben a polgári jog szabályai szerint felelős. A kézbesítési megbízottnak szabályszerűen kézbesített ügyiratot a kézbesítést követő tizenötödik napon a megbízó részére kézbesítettnek kell tekinteni [Be. 136. § (7) bekezdés].

[27] A tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott terhelt esetében a Be. 430. § (5) bekezdése előírja, hogy ha az ügyiratnak a terhelt részére való eljuttatása a kézbesítési megbízott önhibáján kívüli okból elháríthatatlan akadályba ütközik, a kézbesítési megbízottat az akadály felmerülésétől számított nyolc napon belül bejelentési kötelezettség terheli.

[28] Jelen ügyben a lemondás törvényi feltételei teljesültek, a IV. rendű terhelt szabályosan, egyértelmű nyilatkozatával mondott le a tárgyaláson való jelenlét jogáról, és a

bíróság sem kötelezte a jelenlétre. Az ügyiratokban semmi nem utal arra, hogy a védőjével mint kézbesítési megbízottal való kapcsolattartása akadályozott lett volna.

[29] A Be. 431. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a vádlott az ügydöntő határozat kihirdetéséig bejelentheti, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, a bejelentés bírósághoz érkezésekor a Be. 430. § (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozat hatályát veszti.

[30] A tárgyaláson való jelenlét jogáról történt lemondás esetén tehát az eljárás mindaddig a terhelt távollétében zajlik, amíg nem jelenti be, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni (ezt az ügydöntő határozat meghozataláig teheti meg), vagy amíg a bíróság a Be. 428. § (1) bekezdés b) pontja szerint nem kötelezi a tárgyaláson való részvételre.

[31] Kétségtelen, hogy a Be. 431. § (2) bekezdése felsorolja, hogy mit kell olyan bejelentésnek tekinteni, hogy a terhelt a továbbiakban részt kíván venni a tárgyaláson: ha olyan nyilatkozatot tesz, amely értelmében a tárgyalás, illetve a bizonyítás lefolytatását, egyes bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánja kísérni vagy abban tevőlegesen részt kíván venni, különösen, ha vallomást vagy észrevételt kíván tenni, továbbá akkor is, ha vallomást vagy észrevételt tesz.

[32] A Be. szabályaiból, így különösen a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondással összefüggő rendelkezésekből azonban nem következik, hogy a terhelt bármely tárgyalással kapcsolatos, bizonyítási eljárást érintő nyilatkozata, írásbeli beadványa (vallomása, észrevétele) alapján automatikusan, beadványának további, tartalma szerinti értelmezése nélkül semmisnek kell tekinteni a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondást, ez ugyanis a jogintézmény céljával ellentétes.

[33] A jogintézmény célja kettős: egyfelől nyilvánvalóan a bírósági eljárás gyorsítása azáltal, hogy a terhelt az egyes tárgyalási napokon való – bármely okból történő – meg nem jelenése miatt a tárgyalást ne kelljen elhalasztani vagy elnapolni. Másfelől pedig lehetőséget ad arra, hogy ha a terhelt nem kíván jelen lenni a tárgyaláson, ezen akarata érvényesüljön. Elhatározásának indoka közömbös, a távolmaradásnak csak a bíróság Be. 428. § (1) bekezdés b) pontja szerinti, Be. 428. § (2) bekezdés alapján meghozott döntése a korlátja.

[34] Következésképpen a Be. 431. § (2) bekezdése alkalmazásában – mint ahogyan a tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondás esetén is – a terhelt olyan nyilatkozatát kell azon bejelentésnek tekinteni, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni, amelyből – a nyilatkozat tartalma alapján – valóban e tény következik {Kúria Bfv.III.574/2022/11. szám [39]-[42] bekezdés}.

[35] Jelen ügyben nem ez történt.

[36] A törvényszék ezzel kapcsolatos álláspontja szerint a IV. rendű terhelt írásbeli vallomása a nyomozás során tett vallomásai lényegének fenntartását, az azokban tett nyilatkozatok rövid pontosítását, csekély mértékű kiegészítését tartalmazza, amely nem a bizonyítás menetéből, annak alakulásából következő új észrevétel, új bizonyíték. A IV. rendű terhelt nem tett egyértelmű szándéknyilatkozatot arról, hogy a tárgyaláson a továbbiakban részt kíván venni, és ezért a vallomást a törvényszék sem értékelte ekként (Fővárosi Törvényszék 24.B.761/2018/234. számú ítélet 60. oldal 1. és 2. bekezdés).

[37] A törvényszék álláspontja e tekintetben helytálló, azzal a Kúria is egyetértett.

[38] A IV. rendű terhelt írásbeli vallomása valójában az élettársa, az V. rendű terhelt cselekményéhez kapcsolódik, hangsúlyosan az ő tudatának tartalmára vonatkozó, mint ahogyan egy ilyen nyilatkozat megtételét a fentekben ismertetettek szerint a IV. rendű terhelt egyébként előre jelezte azon a tárgyaláson, amelyen személyesen részt vett.

[39] Ehhez képest helytálló a Legfőbb Ügyészség azon megállapítása, hogy rá vonatkozóan valóban az tekinthető új információnak, hogy az élettársával immár két gyermek eltartásáról gondoskodnak.

[40] Ez pedig azt jelenti, hogy nincs ok arra következtetni, hogy a jelenlét jogáról lemondott IV. rendű terhelt a vallomással kifejezte azon szándékát, hogy a tárgyaláson jelen kíván lenni. A tárgyaláson való jelenlétre vonatkozó szándékát a későbbiekben sem ő maga, sem pedig a védője nem jelezte, a tárgyaláson nem jelent meg, a védő a terhelt távolmaradásával folytatott tárgyalást nem kifogásolta, nem indítványozta a terhelt tárgyaláson való jelenlétre kötelezését sem.

[41] Következésképpen helytállóan járt el a Fővárosi Törvényszék, amikor a IV. rendű terhelt beadványát a tartalma szerint értelmezte, és nem akként, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondó nyilatkozata hatályát veszítette. Ehhez képest a továbbiakban sem kellett idéznie a tárgyalásra, és nem sértett törvényt azzal, hogy a távollétében hozott ítéletet.

[42] Ezáltal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati ok nem valósult meg.

[43] A felülvizsgálati indítvány kiutasítás büntetés mellőzését sérelmező részét illetően helytálló a Legfőbb Ügyészség azon álláspontja, hogy a Be. 651. § (1) bekezdés szerint a terhelt terhére kizárólag az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt.

[44] A védő által előterjesztett, a IV. rendű terhelttel szemben egy újabb büntetés, a kiutasítás kiszabását célzó felülvizsgálati indítvány nyilvánvalóan a terhelt terhére szól, így e részében kizárt.

[45] A Kúria a bűnügyi költség viseléséről a Be. 664. § (1) bekezdés második mondata szerint rendelkezett.

[46] Ekként a Kúria a IV. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

[47] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[48] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő

BÉ